

LES PEDRES DE GIRONA

A l'altra banda de l'Onyar hi ha la Devesa, però Girona viu d'esquena a la Devesa. No hi vol saber res amb aquells platans bellíssims, descordats, allargassats, que sospiren cel amunt amb un desig de respirar l'aire una miqueta més pur. La devesa representa un escepticisme prudent, una tendra comprensió de les misèries humanes i un refugi plé de bon sentit, davant la ronya medieval i apassionada de les pedres. Però la ciutat no hi vol saber res. Aquella punta voltairiana, aquella color de casaques de seda i camises excitants que tenen les fulles dels arbres, el tremolar de llàgrima i de somriure que hi ha en l'airet de la devesa, no diu pels pulmons que respiren sota les voltes un perfum de cor a les graelles.

La vall de Sant Daniel té la verdor més profunda, molt més romàntica que la devesa; aquí les moltes i les hores, tota una botànica arrapadissa i sense caritat, un verd de casulla i de licor de menta, unten els marges i les runes i fan més teatrals i més carregats d'efecte el campanar de la Seu i el campanar mutilat de Sant Feliu i aquell campanaret de Sant Pere de Galligants, que té totes les gràcies i sembla el barret d'un pobre de l'any de la picor.

Mirar les pedres de Girona des de la vall de Sant

Daniel és com olorar les entranyes d'una raça que mai no ha fet pinyol de debó, i que si amb les dents ha atrapat la glòria no se n'ha sabut aprofitar i de seguida ha parat la ma i ha parat les costelles, pensant-se que feia una cosa molt important. Per a comprendre la misèria i la grandesa d'aquest país, s'han de mirar les pedres de Girona amb els ulls del cor, des de la vall de Sant Daniel, i el qui ho sàpiga mirar així veurà una de les coses més intenses i més fines que hi ha a la terra.

En aquesta època de fires, quan és alta nit i s'acaben els sorolls i les rialles, Girona es converteix en una gran harmonia d'ossos venerables. La ciutat perd aquella punta de greix i aquella suor banal i exagerada. Els convents de clausura, amb unes finestres com caps d'agulla, les escales que no s'acaben mai i menen a les casernes, i duen a la Seu, els carrerons on ploriquoja la llum d'un prostíbul, els palaus esgarrapats i mutilats en els quals viuen només que una vella sorda i una gata prenyada, tota la tradició plena de reuma i d'orgull, que no acaben d'endolcir les boires, ni les cebes, ni els pollastres del firal, ni les anques de les noies de disset anys, tota la Girona de debó, en el silenci de la nit tardoral, és una mena de vi únic que dóna l'embriaguesa de l'entusiasme.

Aleshores s'agafa en bloc la vida i l'agonia d'aquestes pedres, es recullen totes les sensacions del dia, es respiren totes les pudors i totes les olors, la mica dels cucs i la mica de les roses, la tristesa i la violència dels cossos, la superstició, la mala llet, la mandra i la ferocitat sexual, tot això en el silenci de la nit es destila, es refina i es converteix en un licor translúcid, d'una coloració singular, com la pedra preciosa enterrada amb el cos d'una antiga abadessa de la qual es conta que va morir completament verge però cremada tota ella per una incurable luxúria cerebral.

En aquesta nit solemne de Sant Narcís, les pedres de Girona us serren les parets del cor, us ressegueixen la mèdulla amb una agulla finíssima, i us fan plorar en una explosió sentimental desguitarrada. Aleshores les pedres de Girona us inviten a estimar brutalment fins a perdre les pulsacions, i encara és més possible que sense cap mena de preparatiu us invitin a morir d'una manera lenta, sentint als llavis una salabor especial, desesperadament íntima, desesperadament femenina.

Transcrit del llibre "ALL I SALOBRE", (pàg. 130 a 132) d'Edicions Proa. Biblioteca A Tot Vent. Autor: JOSEP M. DE SAGARRA - BARCELONÍ (1894-1961). UN DELS NOSTRES ESCRIPTORS MÉS POLIFACÈTICS I POPULARS, DIFÍCILMENT IMITABLE. En aquest llibre fa la crònica verídica de la vida simple i crua, però no precisament edènica, d'un poble de la Costa Brava abans del "boom" turístic, als anys vint.

Aquest troç que heu llegit pertany al capítol que fou publicat al N.º 3 del setmanari "L'OPINIÓ", amb el títol "Les pedres de Girona"

Foto-Composició. Damunt l'adhesiu de la campanya "Salvem la Devesa" feta a l'octubre-novembre del 76 per l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona.